

HEYDƏR ƏLİYEVİN KƏND TƏSƏRRÜFATINDA İNNOVASIYALARA VƏ SAHİBKARLIĞA TÖHFƏSİ

UOT 338.43
DOI:10.30546/3006-0346.2024.3.81.0189

MEHDİ MƏMMƏDLİ
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin
magistrantı

E-mail: mehdimmmedli2k1@mail.ru

AFAQ ASLANOVA
i.ü.f.d., b/m

E-mail: afaqaslanova777@gmail.com

Giriş

Heydər Əliyevin Azərbaycanda irsi onun müxtəlif sahələrə, o cümlədən kənd təsərrüfatına transformativ töhfələri ilə əlamətdardır. Onun strateji baxışı və rəhbərliyi kənd təsərrüfatı sahəsində innovasiyaların və sahibkarlığın inkişafı üçün zəmin yaratdı. Bu məqalə Heydər Əliyevin kənd təsərrüfatının inkişafına dərin təsirini araşdırmaq və təhlil etmək məqsədi daşıyır.

Heydər Əliyev Azərbaycanda görkəmli rəhbər kimi fəaliyyəti dövründə kənd təsərrüfatında müasirləşməni və davamlılığı prioritet hesab edirdi. Onun siyasəti və sərmayələri ənənəvi əkinçilik üsullarında inqilab edən qabaqcıl texnologiyaların və təcrübələrin tətbiqində mühüm rol oynadı. İnnovativ kənd təsərrüfatı, hidroponika və şaquli əkinçilik kimi yenilikləri qəbul etməklə H. Əliyev məhsuldarlığı artırmağa, resurslardan istifadəni optimallaşdırmağa və ətraf mühitin mühafizəsini təşviq etməyə çalışdı.

Bundan əlavə, Heydər Əliyevin kənd təsərrüfatında sahibkarlığa verdiyi dəstək kiçik fermerlərin imkanlarının genişləndirilməsində və canlı aqrobiznes ekosisteminin inkişafında mühüm rol oynamışdır. Əlçatan kredit imkanları, təlim proqramları və təkmilləşdirilmiş bazar infrastrukturunu vasitəsilə H. Əliyev fərdləri və icmaları kənd təsərrüfatı sahəsində inamla və müvəffəqiyyətlə məşğul olmağa təşviq etdi [5].

Bu məqalədə Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi konkret təşəbbüslər, onların kənd təsərrüfatı innovasiyası və sahibkarlığa təsirləri və onun Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektoruna verdiyi töhfələrin qalıcı irsi araşdırılacaq. H. Əliyevin strategiyalarını və onların nəticələrini tədqiq etməklə biz kənd təsərrüfatının inkişafında liderlik, innovasiya və sahibkarlığın kəşfiyyəti haqqında dəyərli fikirlər əldə edə bilərik.

Əsas hissə

1975-ci ilin iyulunda Sov.İKP MK və SSRİ Nazirlər Soveti "Azərbaycan SSR-də kənd təsərrüfatı istehsalının daha da intensivləşdirilməsi tədbirləri haqqında" yeni qərar qəbul etmişdir.

Məqsəd Azərbaycanda kənd təsərrüfatı məhsullarının illik həcmi ümumi kənd təsərrüfatında 15-17 faiz, əmək məhsuldarlığında isə 10-15 faiz artırmaq idi. 1981-ci ilə qədər kənd təsərrüfatı məhsullarının ümumi həcmi 1975-ci ilə nisbətən bir yarım dəfə çox olması nəzərdə tutulmuşdu. Bu səy-də yeni istiqamətlər müəyyən edilməklə aqrar-sənaye kompleksinin inkişafına xüsusi diqqət yetirilirdi. Plana kənd təsərrüfatının inkişafı üçün əsaslı resursların 1,3 dəfə artırılması, 80 min hektar yeni suvarılan torpaqların ayrılması, 90 min hektar ərazinin drenaj vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, 230 min hektar sahədə mövcud suvarma sisteminin yenidən qurulması və 130 min hektar ərazinin su ilə təmin edilməsi və s. aid idi [2].

1981-1985-ci illərdə sektorun ümumi məhsulu 1966-1970-ci illərin orta göstəriciləri ilə müqayisədə 2,5 dəfə artmışdır. İstehsal dənlili bitkilər üzrə 1,7 dəfə artaraq 1240 milyon tona, tərəvəzçilikdə 2,4 dəfə 891 milyon tona, pambıqçılıqda 2,2 dəfə 707 milyon tona, tütündə 2,7 dəfə 57 milyon tona, çayda 3,2 dəfə artaraq 29 milyon tona, 3,8 dəfəyə yüksəlib. Bu təkmilləşdirmələr kənd təsərrüfatı təcrübələrində əhəmiyyətli dəyişikliklər və məhsuldar torpaq sahələrindən daha səmərəli istifadə edilməklə əldə edilmişdir [2].

1981-ci ilə qədər kolxozlarda və sovxozlarda istehsalın rentabelliği əhəmiyyətli dərəcədə artmış, 1970-ci illərin əvvəllərindəki 2 faizdən bir qədər çox olduğu halda, müvafiq olaraq 38 və 35 faizə çatmışdır. Mənfəətlilikdəki bu artım on il ərzində davam etdi [4].

1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektoru problemlərlə, o cümlədən məhsuldarlığın və əməyin səmərəliliyinin azalması ilə üzləşdi. Lakin Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə mühüm dəyişikliklərə start verildi. Sektorun canlandırılması, o cümlədən kənd təsərrüfatı sahəsində islahatlar üçün hüquqi bazanın yaradılması və kənd təsərrüfatının spesifik xüsusiyyətlərinə uyğunlaşdırılmış iqtisadi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi istiqamətində təd-

birlər həyata keçirilib.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə kənd təsərrüfatı sahəsində islahatlar sürətləndirilmiş, 2012-ci ilə qədər Azərbaycanda kənd təsərrüfatı istehsalı dinamik şəkildə artmışdır. Bitkiçilikdə, heyvandarlıqda və quşçuluqda nəzərəcarpacaq artımlar oldu ki, bu da bir çox kənd təsərrüfatı məhsulları ilə özünü təmin etməyə və hətta bəzilərinin başqa ölkələrə ixracına səbəb oldu. Bu transformasiya aqrar sektorun müasirləşdirilməsi və səmərəliliyinin artırılmasına yönəlmiş müxtəlif qanunvericilik aktları və prezident fərmanları ilə dəstəkləndi.

Sənaye quşçuluğunun intensiv inkişafı və fermerlərə göstərilən dəstək, o cümlədən maliyyə yardımı və texnoloji irəliləyişlər kənd təsərrüfatı sektorunun yüksəlişinə mühüm töhfə verib.

Bütövlükdə, 1970-ci illərdən 2000-ci illərin əvvəllərinə qədər olan dövr Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektorunda strateji islahatlar, modernləşdirmə səyləri və kənd təsərrüfatının müxtəlif alt sektorları üzrə məhsuldarlığın artırılması ilə bağlı əhəmiyyətli irəliləyişlər əldə etdi [2].

Belə ki, Heydər Əliyev uzaqgörən rəhbərliyi, strateji təşəbbüsləri, tərəqqiyə sarsılmaz sədaqəti ilə ölkənin kənd təsərrüfatı sektorunda silinməz iz qoyub. Onun kənd təsərrüfatında innovasiyalara və sahibkarlığa verdiyi töhfələr diqqətəlayiqdir, çünki onlar sektoru əhəmiyyətli dərəcədə transformasiya etmiş, onu daha səmərəli, dayanıqlı və qlobal bazarda rəqabətədavamlı etmişdir.

Heydər Əliyevin əsas töhfələrindən biri Azərbaycanda kənd təsərrüfatı təcrübəsinin müasirləşdirilməsi olmuşdur. Vəzifəyə gəldikdən sonra o, məhsuldarlığı artırmaq və artan əhalinin inkişaf edən tələblərini ödəmək üçün ənənəvi əkinçilik üsullarını və infrastrukturunu təkmilləşdirməyə ehtiyac olduğunu başa düşdü. Onun rəhbərliyi altında mexanizasiya, suvarma sistemləri və kənd təsərrüfatı tədqiqatlarına əhəmiyyətli investisiyalar qoyulmuş, müasir və texnoloji cəhətdən inkişaf etmiş kənd təsərrüfatı sahəsinin əsası qoyulmuşdur.

Bundan əlavə, Heydər Əliyev kənd təsərrüfatında innovativ texnologiyaların tətbiqinə üstünlük verir, onların məhsuldarlığı və səmərəliliyi dəyişdirmək potensialını dərk edirdi. Aparıcı tədqiqat institutları və texnologiya təminatçıları ilə strateji tərəfdaşlıqlar vasitəsilə o, dəqiq əkinçilik, məhsulun monitorinqi üçün dron texnologiyası və qabaqcıl suvarma üsulları kimi qabaqcıl həllərin tətbiqini asanlaşdırdı. Bu ye-

niliklər nəinki məhsuldarlığı artırdı və resurs itkisini azaldı, həm də Azərbaycan kənd təsərrüfatını texnoloji mükəmməllik mərkəzi kimi yerləşdirdi.

Heydər Əliyev texnoloji irəliləyişlərə paralel olaraq, innovasiyaların stimullaşdırılmasında, məşğulluq imkanlarının yaradılmasında və iqtisadi artımın təşviqində özəl təşəbbüslərin mühüm rolunu dərk edərək, aqrar sektorda sahibkarlığı dəstəklədi. O, kənd təsərrüfatına sərmayə qoyuluşunu təşviq edən, tənzimləmə proseslərini sadələşdirən və sahibkar olmaq istəyənlər üçün maliyyə stimulları təmin edən siyasət həyata keçirdi. Nəticədə, kiçik miqyaslı startaplardan tutmuş iri kənd təsərrüfatı müəssisələrinə qədər, sektorun dinamizmi və dayanıqlılığına əhəmiyyətli töhfə verən canlı aqrobiznes ekosistemi yarandı [1].

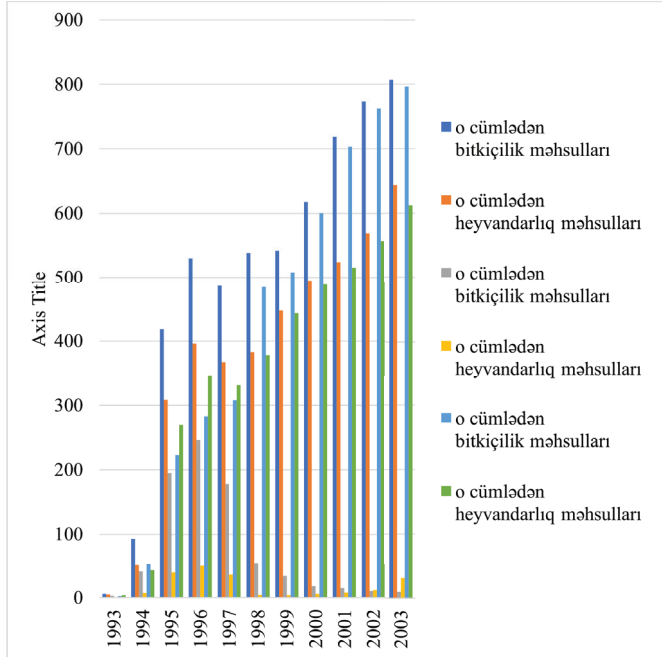
Heydər Əliyevin strateji baxışı kənd təsərrüfatı sahəsində qlobal təcrübədən və qabaqcıl təcrübədən istifadə etmək üçün beynəlxalq əməkdaşlıq və tərəfdaşlıqları əhatə edən daxili təşəbbüslərdən kənara çıxdı. O, diplomatik səylər və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq vasitəsilə Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsulları üçün bilik mübadiləsi, texnologiya transferi və bazara çıxış imkanlarını asanlaşdırıb. Qlobal kənd təsərrüfatı dəyər zəncirinə bu inteqrasiya nəinki rəqabət qabiliyyətini artırdı, həm də Azərbaycanı beynəlxalq kənd təsərrüfatı birliyində etibarlı tərəfdaş kimi yerləşdirdi [3].

Bundan əlavə, Heydər Əliyevin davamlılığa və ətraf mühitin mühafizəsinə sadiqliyi onun ekoloji təmiz təcrübələri, təbii sərvətlərin qorunmasını və kənd təsərrüfatının məsuliyyətli idarə edilməsini təşviq edən siyasətində özünü büruzə verirdi. Aqroekologiya proqramları, üzvi əkinçilik stimulları və meşələrin bərpası səyləri kimi təşəbbüslər onun kənd təsərrüfatına vahid yanaşmasını vurğulayır, iqtisadi inkişafı ətraf mühitin mühafizəsi ilə balanslaşdırır.

Yekun olaraq, Heydər Əliyevin kənd təsərrüfatında innovasiyalara və sahibkarlığa verdiyi töhfələr Azərbaycanın kənd təsərrüfatı landşaftının formalaşmasında mühüm rol oynamışdır. Onun irsi innovasiyaları əhatə edən, sahibkarlığı təşviq edən və milli inkişafa əhəmiyyətli töhfə verən modernləşdirilmiş, texnologiyaya əsaslanan sektor vasitəsilə yaşayır. Azərbaycan kənd təsərrüfatının mükəmməlliyinə doğru səyahətini davam etdirərkən, Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş təməllər kənd təsərrüfatının yenilikçiləri və sahibkarlarının gələcək nəsilləri üçün bələdçi işıq kimi xidmət edir.

İndi isə gəlin, onun hakimiyyəti dövründə kənd təsərrüfatı sektorunda mövcud statistikaya nəzər salaq.

Qrafik 1: Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu, faktiki qiymətlərlə, milyon manat

Mənbə: [4]

Cədvəl 1: Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu, faktiki qiymətlərlə, milyon manat

İllər	o cümlədən		o cümlədən		o cümlədən	
	bitkiçilik məhsulları	heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları	heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları	heyvandarlıq məhsulları
1993	5.615	5.111	3.115	1.090	2.500	4.021
1994	93.1	50.6	40.7	7.6	52.4	43.0
1995	418.1	308.7	194.7	38.9	223.4	269.8
1996	529.7	395.6	246.6	49.3	283.1	346.3
1997	486.5	367.0	178.1	35.6	308.4	331.4
1998	538.6	383.0	54.7	4.9	483.9	378.1
1999	541.7	447.4	33.4	4.2	508.3	443.2
2000	617.7	494.7	17.8	6.1	599.9	488.6
2001	718.6	523.6	14.9	8.0	703.7	515.6
2002	774.1	568.8	11.0	11.8	763.1	557.0
2003	807.0	643.5	10.3	31.3	796.7	612.2

Mənbə: [4]

Cədvəl və qrafikdən məlum olur ki, Heydər Əliyev dövründə (1993-2003-cü illər) Azərbaycanda kənd təsərrüfatı və heyvandarlıq məhsullarının istehsalında xeyli artım olmuşdur. Bitkiçilik və bitkiçilik kimi kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı sabit artım göstərmiş, ət, süd və yumurta kimi heyvandarlıq məhsullarının istehsalı da əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Bu dövr Azərbaycanın əkinçilik və heyvandarlıq sektorlarında məhsuldarlığın və kənd təsərrü-

fatı məhsullarının keyfiyyətinin yüksəlməsinə səbəb olan tərəqqi və inkişaf dövrü olmuşdur.

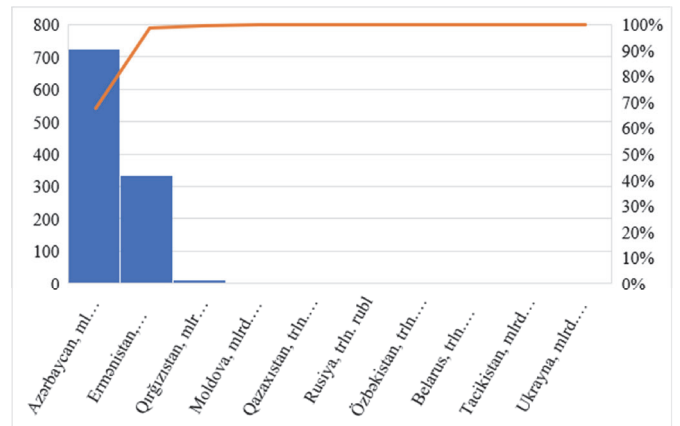
İndi isə gəlin, Heydər Əliyevin dövründə kənd təsərrüfatı sektorunun digər MDB ölkələri ilə müqayisəsinə baxaq.

Cədvəl 2: Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu, milli valyuta vahidi ilə, faktiki qiymətlərlə (MDB) ölkələri arasında

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Azərbaycan, mln. manat	726.8	925.3	853.5	921.6	989.1	1112.4	1242.2	1342.9	1450.5
Ermənistan, mlrd.dram	332.9	342.9	355.8	402.1	311.7	281.2	351.0	377.7	410.1
Belarus, trln. belarus rublu	2.7	4.6	6.5	7.8
Qazaxıstan, trln. tenge	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.5	0.6	0.6
Qırğızıstan, mlrd. som	9.7	15.5	18.9	20.8	30.8	40.9	47.7	47.8	53.8
Moldova, mlrd. ley	4.5	4.5	4.9	4.6	6.2	8.3	8.6	9.5	10.4
Rusiya, trln. rubl	0.2	0.3	0.3	0.3	0.6	0.7	0.9	1.0	1.1
Tacikistan, mlrd. somoni	0.7	1.2	1.4	2.0
Özbəkistan, trln. sum	0.04	0.2	0.4	0.6	0.9	1.4	2.1	3.3	4.1
Ukrayna, mlrd. qrivna	...	26.7	30.0	32.8	37.7	54.3	65.2	65.3	64.8

Mənbə: [4]

Qrafik 2: Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu, milli valyuta vahidi ilə, faktiki qiymətlərlə (MDB) ölkələri arasında

Mənbə: [4]

Təqdim olunan məlumatlara əsasən, bu nəticələri çıxara bilərik:

Azərbaycanın milyon manatla ölçülən ÜDM-i 1995-ci ildən 2003-cü ilə qədər ardıcıl artım tendensiyası nümayiş etdirərək bu dövr ərzində iqtisadi artımı göstərir.

Ermənistanın milyard dramla ölçülən ÜDM-i dəyişdi, lakin ümumilikdə 1995-ci ildən 2003-cü ilə qədər artıb və aralarındakı bəzi dəyişikliklər var.

Belarusun trilyon Belarus rublu ilə ölçülən ÜDM-i 2000-ci ildən sonrakı məlumatları göstərir ki, bu da həmin illər ərzində ÜDM-in əhəmiyyətli artımını göstərir.

Trilyon təngə ilə ölçülən Qazaxıstan ÜDM-i də 1995-2003-cü illərdə artım göstərmişdir, baxmayaraq ki, artım bəzi digər ölkələrlə müqayisədə nisbətən azdır.

Qırğızıstanın milyard somla ölçülən ÜDM-i, xüsusilə 1999-cu ildən etibarən nəzərəcarpacaq artımlarla illər ərzində sabit artım nümayiş etdirir [4].

Moldovanın milyard ley ilə ölçülən ÜDM-i dalğalanmalarla sabit artım nümayiş etdirir, lakin ümumilikdə 1995-ci ildən 2003-cü ilə qədər yüksəliş trayektoriyasını göstərir.

Rusiyanın trilyon rubla ölçülən ÜDM-i 1995-ci ildən 2003-cü ilə qədər əhəmiyyətli artım nümayiş etdirir ki, bu da bu dövr ərzində iqtisadiyyatın gücləndiyini göstərir.

Tacikistanın milyard somoni ilə ölçülən ÜDM-i əvvəlki illərdəki məlumat boşluqlarına baxmayaraq, 2000-ci ildən sonra artım göstərir.

Özbəkistanın trilyonlarla ölçülən ÜDM-i 1995-ci ildən 2003-cü ilə qədər əhəmiyyətli artım nümayiş etdirir ki, bu da bu dövr ərzində iqtisadi genişlənməni göstərir.

Ukraynanın milyard qrivna ilə ölçülən ÜDM-i 1996-cı ildən 2003-cü ilə qədər bəzi dalğalanmalarla artım göstərir, təmin edilən illər arasında 2003-cü ildə ən yüksək ÜDM-ə malikdir.

Bu nəticələr müvafiq ölkələr və illər üzrə cədvəldə verilmiş ÜDM məlumatlarına əsaslanır.

Nəticə

Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə kənd təsərrüfatında innovasiyalara və sahibkarlığa mühüm töhfələr verib. Onun siyasəti və təşəbbüsləri kənd təsərrüfatı sektorunun müasirləşdirilməsində və bu həyati vacib sahədə sahibkarlığın təşviqində mühüm rol oynamışdır. Müxtəlif strategiyalar və proqramlar vasitəsilə H. Əliyev innovasiyaları təşviq etdi, investisiyaları həvəsləndirdi və kənd təsərrüfatı müəssisələrinin böyüməsini dəstəklədi, nəticədə məhsuldarlıq, texnologiyanın mənimsənilməsi və davamlılıqda nəzərəcarpacaq təkmilləşdirmələrə səbəb oldu.

H. Əliyevin əsas töhfələrindən biri müasir əkinçilik texnika və texnologiyalarının tətbiqi olub. Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycanda suvarma sistem-

lərində, mexanizasiyada və yüksək məhsuldar bitki sortlarının tətbiqində irəliləyişlərin şahidi olduq. Bu yeniliklər təkcə kənd təsərrüfatı məhsuldarlığını artırmaqla yanaşı, sektorun ekoloji çağırışlara davamlılığını da artırır.

Bundan əlavə, H. Əliyevin siyasəti kənd təsərrüfatında sahibkarlıq üçün əlverişli mühitin yaradılmasına yönəlib. O, kredit, təlim və bazar imkanlarına çıxış yolu ilə kiçik və orta fermerləri dəstəklədi. Bu dəstək sistemi sahibkarlara innovativ əkinçilik təcrübələrini araşdırmaq, məhsullarını şaxələndirmək və bizneslərini genişləndirmək imkanı verir.

Bundan əlavə, H. Əliyevin kənd təsərrüfatı sahəsində tədqiqat və təkmilləşdirmələrə verdiyi önəm ən qabaqcıl təcrübələrin və həllərin tətbiqinə öz töhfəsini verdi. Beynəlxalq tərəfdaşlarla əməkdaşlıq və tədqiqat institutlarına sərmayə qoyuluşu biliklərin ötürülməsini və qabaqcıl təcrübələrin uyğunlaşdırılmasını asanlaşdıraraq sektorda innovasiyaları daha da gücləndirdi.

Yekun olaraq qeyd edək ki, Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi və liderliyi Azərbaycan kənd təsərrüfatında müasirləşməyə və sahibkarlıq ruhuna mühüm töhfə verib. Onun irsi ölkənin həyati əhəmiyyət kəsb edən kənd təsərrüfatı sektorunda innovasiya, davamlılıq və iqtisadi artım mədəniyyətini ruhlandırmaqda davam edir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. 1969-cu ilin iyulunda Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbər seçilməsi həyatın ritmini dəyişdi. (2024). <https://aztv.az/az/news/14010/1969-cu-ilin-iyulunda-heyder-eliyevin-azerbaycana-rehber-secilmesi-heyatin-ritmini-deyisdi>
2. Abbasov İ. (2013). Azərbaycan Respublikasının kənd təsərrüfatı naziri. *Respublika*. 5 s. <https://www.anl.az/down/meqale/respublika/2013/may/309095.htm>
3. Heydər Əliyevin rəhbərliyinin I dövrü. (2024). <https://azerbaijan.az/related-information/146>
4. Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq. (2024). <https://www.stat.gov.az/source/agriculture/>
5. Ümummilli lider Heydər Əliyevin 15 iyun 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışı. (2024). www.salyan-ih.gov.az/az/news/883.html

XÜLASƏ

Heydər Əliyev kənd təsərrüfatında innovasiyalara və sahibkarlığa mühüm töhfələr vermiş, xüsusilə

Azərbaycanın kənd təsərrüfatını innovativ olaraq dəyişdirmişdir. Özünün uzaqgörən rəhbərliyi ilə H. Əliyev kənd təsərrüfatı, hidropnika və şaquli əkinçilik kimi qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi ilə modernləşməni və davamlılığı prioritetləşdirmişdir. Bu yeniliklər məhsuldarlığı artırdı, resursları optimallaşdırdı və ətraf mühitə nəzarəti gücləndirdi.

H. Əliyevin kənd təsərrüfatı sahibkarlığına verdiyi dəstək də eyni dərəcədə təsirli oldu, çünki o, kiçik fermerlərin və aqrobiznesin inkişaf etməsinə imkan verən siyasəti həyata keçirdi. Əlçatan kredit, təlim proqramları və təkmilləşdirilmiş bazar infrastrukturunu fərdlərə kənd təsərrüfatı müəssisələrini uğurla həyata keçirmək imkanı verdi.

Bundan əlavə, H. Əliyevin kənd təsərrüfatı infrastrukturunun, o cümlədən irriqasiya, nəqliyyat və anbar obyektlərinin gücləndirilməsinə diqqət yetirməsi istehsalı gücləndirdi, bazara çıxışı asanlaşdırdı və kənd yerlərində iqtisadi artımı stimullaşdırdı.

Bütövlükdə, Heydər Əliyevin strateji təşəbbüsləri Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektorunu irəli apardı, davamlı inkişaf, məhsuldarlığın artırılması və kənd təsərrüfatında sahibkarlıq imkanları üçün zəmin yaratdı.

Açar sözlər: *Heydər Əliyev, təsərrüfat, innovasiya, sahibkarlıq, təşəbbüslər*

ВКЛАД ГЕЙДАРА АЛИЕВА В ИННОВАЦИИ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ

Резюме

Гейдар Алиев внес важный вклад в инновации и предпринимательство в сельском хозяйстве, особенно он инновационным образом изменил сельское хозяйство Азербайджана. Под своим дальновидным руководством Г. Алиев поставил приоритетом модернизацию и устойчивое развитие, внедряя передовые технологии, такие как сельское хозяйство, гидропоника и вертикальное земледелие. Эти инновации повысили производительность, оптимизировали ресурсы и усилили экологический контроль.

Поддержка Г. Алиевым сельскохозяйственно-го предпринимательства была столь же эффективной, поскольку он проводил политику, которая позволяла мелким фермерам и агробизнесу процветать. Доступные кредиты, программы обучения и улучшенная рыночная инфраструктура

позволили людям успешно управлять сельскохозяйственными предприятиями.

Кроме того, внимание Алиева к укреплению сельскохозяйственной инфраструктуры, включая ирригацию, транспорт и хранилища, увеличило производство, облегчило доступ к рынкам и стимулировало экономический рост в сельских районах.

В целом, стратегические инициативы Гейдара Алиева продвинули сельскохозяйственный сектор Азербайджана, заложив основу для устойчивого развития, повышения производительности и предпринимательских возможностей в сельском хозяйстве.

Ключевые слова: *Гейдар Алиев, экономика, инновации, предпринимательство, инициативы.*

HAYDER ALIYEV'S CONTRIBUTION TO INNOVATIONS AND ENTREPRENEURSHIP IN AGRICULTURE

Summary

Heydar Aliyev made important contributions to innovations and entrepreneurship in agriculture, especially he changed Azerbaijan's agriculture in an innovative way. With his visionary leadership, Aliyev prioritized modernization and sustainability by introducing advanced technologies such as agriculture, hydroponics and vertical farming. These innovations increased productivity, optimized resources and strengthened environmental control.

Aliyev's support for agricultural entrepreneurship was equally effective, as he implemented policies that allowed small farmers and agribusiness to thrive. Accessible credit, training programs, and improved market infrastructure have enabled individuals to successfully run agricultural enterprises.

In addition, Aliyev's focus on strengthening agricultural infrastructure, including irrigation, transportation, and storage facilities, boosted production, facilitated market access, and stimulated economic growth in rural areas.

Overall, Heydar Aliyev's strategic initiatives have advanced Azerbaijan's agricultural sector, laying the groundwork for sustainable development, increased productivity, and entrepreneurial opportunities in agriculture.

Keywords: *Heydar Aliyev, economy, innovation, entrepreneurship, initiatives.*